

Karista

Alex Mizzi

W iċċ Karista għadu ċar quddiem għajnejja. Dawk il-ħaddejn roza u l-kumplament donnu jisfuma fil-qamħi. Qisu tax-xema' antika. U jixhed l-għexieren ta' xtiewi qliel u sjuġ kefrin li kien laqqat fuqu. Ewkarista Sultana mix-Xagħra, magħrufa bħala Ta' Lelluxa, li qatt ma marret għand tabib u mietet m' ilhiex u bla mistenni ta' tlieta u tmenin sena, għexet (bħal ħafna nies ta' żmienha) ħajja ta' tbatija kbira. Ukoll jekk ma kinitx nieqsa mill-hena forsi ta' min qatt ma kien daq aħjar. Fi tfulitha min jaf kemm kienet tigri b'xi mogħża fl-għelieqi tal-inħawi jew itterraq mat-toroq tar-Rabat tbigh xi ftit gbejniet xorrox, xi kejla kappar jew xi erba' bajdjet friski għadhom jingabru minn taħt it-tigieg li kellhom jigggerrew mar-razzett. Għax Karista kienet wahda mill-kbar fost disat itfal u naturalment kellha tagħti sehemha biex b'xi mod iżommu lkoll fil-wiċċ f' ċirkostanzi li illum lanqas biss jirnexxilna noholmu. Dan kollu kienet tirrakkuntah Karista nnifisha. Xwejha li jiena kelli x-xorti li niltaqa' magħha fil-kobar peress li kienet tiġi n-nanna tal-mara tat-tifel.

F' darha baqgħet taħdem sal-aħħar, avolja kellha bintha xebba toqgħod magħha. Sahansitra fejn jidhol tisjir dejjem baqgħet tlesti l-borma għal min jinqala', u għaliha tagħmel jew xi platt brodu jew xi naqra aljotta. Fix-xitwa mhux l-ewwel darba li kont issibha bil-maktur imgeżwer ma' rasha bilqiegħda wara l-bieb tal-ħgieg tal-ġardina mwennsa minn xi ftit xemx fietla, taħdem is-suf għall-kwiet b'xi żewġt iqtates ħdejn saqajha jilagħbu ma' xi kobba li tkun waqgħetilha fl-art. Jew fis-sajf tghid ir-rużarju fuq is-sufan tal-wicker li

kellhom taħt it-taraġ bil-bieb ta' barra mbexxaq u t-tieqa li tagħti għal fuq il-logġa miftuha ha jgħaddi ftit tal-kurrent. Tista' tghid li qatt ma kienet tkun wehidha għax uliedha li kienu baqgħu joqoqgħdu fil-qrib, kienu jmorru jarawha spiss u jieħdu lil uliedhom magħhom. U l-ulied maz-żmien kibru u saħansitra kellhom it-tfal huma wkoll. U n-nanna Karist l-għaxqa tagħha tgerfex fl-armarju ha tara x'se ttihom. Helu tal-maskta, çikkulata, gallettini bil-ġelu, xi żewġ laringiet minn tas-siġra tagħha... Insomma, mingħandha ħadd ma kien joħroġ b'xejn.

Karista kienet ta' ftit kliem imma ma kien jaharbilha xejn. Min-naqra li kienet toħroġ għall-knisja u mill-aħbarijiet ta' fuq ir-radju jew it-television kienet tkun taf kollox x' inhu għaddej, anki jekk ma kinitx xi waħda li se tieqaf tlabblek man-nies. Għalkemm dħulija, fommha kien kwazi dejjem mitbuq. Tisma' u tosserva biss. Hekk, bħalma kienet tosserva l-ħarsa ta' waħda min-neputijiet tagħha meta kienu jinzertaw jiltaqgħu lkoll flimkien għandha, fost il-gegwigija tal-kbar u ż-żgħar li kien ikun hemm. U kienet tilmaħ id-diqa mohbija ta' Luçija, li issa kienet ilha miżżewġa ħames snin u kienet l-unika waħda mill-kuġini li kienet għadha bla tfal. Anki jekk bejn dawk l-erba' hitan ħadd qatt ma kien semma xejn fuq hekk, Karista kienet tosserva, tifhem u thoss. Kollox fis-skiet. Għax meta r-ruħ tifhem, il-kliem mhux meħtieġ...

* * *

Imbagħad darba minnhom, ftit ġimghat qabel ma mietet, Karista kienet qed taħdem is-sufbħas-soltu u bintha x-xebba fettlilha ssaqsija x' kienet qed taħdem, għax id-disinn dehrilha xi ftit mhux tas-soltu. Ix-xiħa ħarset lejha u b'ħarsa kwazi mqarba qaltilha: 'Ġakkettina... għat-tarbija ta' Luçija.' Bintha nħasdet.

'X'int tghid, ma? Mela Luçija għandha tarbija, x' kull waħda! Ara ma tmurx tghidilha xi ħaġa, ta!'

Karista waqfet minn xogħolha. 'Ma tafx li m'għandhiex! Imma jkollha, binti, ikollha! Issa tara kif ikollha, jekk il-Bambin irid... u ma ddumx...' Imma l-ewwel irid iċedi postu xi ħadd...

'Jiena ġieli għedthielkom l-istorja tal-full up?'

'Le. Xi storja hi, ma?'

'Dak darba jiena u missierek tlajna qadja Malta. U ridna mmorru l-Belt. U sa xhin wasalna l-Mellieħa, fejn hemm is-Santwarju tal-Madonna, il-karozza kienet imtliet sa ruħ ommha. U minn hemm 'il quddiem kull darba li bdejna ngħaddu minn quddiem stage u jkun hemm in-nies jistennew u jagħmlulu sinjal

biex jieqaf, ix-xufier kien jgħajjat: “Full up! Full up!” u jibqa’ sejjer. U jien bdejt nithassarhom dawk in-nies jistennew fix-xemx. U missierek kien qalli: “Dak għax ma jistax jgħabbi kemm irid. Biex jerga’ jtella’ jrid jinzel xi hadd.” U niftakar f’ qalbi kont għedt: ‘Li kieku qieghda waħdi u naf it-triq, nitlob lix-xufier biex ninzel jien ħalli jkun jista’ jtella’ ’l haddiehor. U jien nibqa’ sejra bil-mixi. Għax issa ili biżżejjed bilqieghda. Almenu nagħti çans lil haddiehor jirkeb.’ Imma lil missierek ma kont għedtlu xejn għax kont naf li jekk ngħidlu kien jagħmel għalija... Kemm jgħaddi ż-żmien, binti! Qisu lbierah dan li qed ngħidlek. Imma bqajt niftakarha...’

‘U din kif għietek f’ rasek, ma? Aħna mhux fuq Luçija konna qed nitkellmu?’

Karista għolliet spallejha, għaddset rasha u kompliet taħdem. ‘Issa malli nlesti nagħmlilha par kalzetti pariġġ. Imbagħad, tibzax... tuhomlha intom...’

‘X’ int tghid, ma?’

U fil-fatt kelmitha żammitha, għax wara li lestiet il-gakkettina Karista bdiet taħdem il-kalzetti li spicçat ftit jiem qabel ma mietet għal għarrieda.

* * *

Xahar wara l-mewt ta’ nannitha, Luçija ma riditx temmen ir-rizultat tat-test tat-tqala li kienet qed tara b’għajnejha stess. Meta marret tagħti l-aħbar tajba liz-zija x-xebba, din ferhet ħafna. Imma filgħaxija, xhin iz-zija kienet wehidha bit-television mitfi tghid ir-rużarju b’suffraġju għal ruh ommha, ftakret fl-istorja tal-full up li kienet qaltilha Karista ftit qabel ma mietet, u kuntrarju għal dakinhar, did-darba fehmet kollox. U bkiet wehidha fis-skiet...